

Følgeforskningsprojektet

Resume:

Indledningsvis vil det i aktionsforskningsprojektet blive undersøgt, hvad aktører inden for både erhvervsuddannelserne og htx-uddannelsen forstår ved et talent og hvilke muligheder og barrierer, der eksisterer for at arbejde med talentspotning og – udvikling i uddannelsessystemet. Delprojekterne i det pædagogiske udviklingsprojekt vil tage udgangspunkt i resultaterne af denne undersøgelse. Den øvrige følgeforskning er tilrettelagt som aktionsforskningsprojekt. Aktionsforskningens særlige styrke ligger i, at forskerne sammen med projektdeltagerne undersøger og udfordrer de eksisterende erfaringer i feltet og tager udgangspunkt i deltagernes viden og erfaringer i udviklingen af nye praksisser. Aktionsforskningen er dermed med til at sikre, at det pædagogiske udviklingsarbejde er forandringskabende.

Visionen med det pædagogiske udviklingsprojekt er at udvikle ungdomsuddannelsernes praksis (indenfor både undervisning, praktikoplæring og vejledning) således, at flere unge end i dag får mulighed for at udvikle deres potentielle talenter. Visionen adresserer sig til et politisk ønske om, at talentudvikling i bl.a. ungdomsuddannelserne er en måde at sikre vækst i Danmark og øge den danske konkurrenceevne ved hjælp af en dygtig og innovativ arbejdsstyrke.

Formålet med det pædagogiske udviklingsprojekt er at få udviklet et differentieret og mere præcist talentbegreb, der kan danne grundlag for at arbejde med talentudvikling i forskellige typer af ungdomsuddannelser og at få udviklet og implementeret en række metoder og værktøjer, der kan støtte både elever, lærere og vejledere med at 'spotte' talentpotentiale hos eleverne.

Formålet med følgeforskningsprojektet er dels *at sikre, at det pædagogiske udviklingsprojekt er forandringskabende, og dels at skabe viden om, hvilke muligheder og barrierer der har betydning for arbejdet med talentspotning og –udvikling i uddannelsessystemet.*

Talent

Talent, som begreb, er nyt i forbindelse med det danske uddannelsessystem og kan ikke umiddelbart indfanges af pædagogiske og/ eller didaktiske teorier, hvor deltagernes præstationer og evner i forhold til faglige niveauer beskrives ved begreber som taxonimiske grader af viden, som færdigheder og som kompetencer.

Begrebet *talent* hører måske under det Jørgen Gleerup²⁰ omtaler som en *flydende betegnelse*, der dækker begreber med et (s)vagtbetydningsindhold, som derfor kan fyldes med forskellige former for indhold – næsten efter smag og behag. Der er masser af flydende betegnelser i den offentlige debat, og det udgør ikke nødvendigvis et problem. Men i forhold til at definere en ny opgave for uddannelsessystemet *er det nødvendigt at indkredse, hvilke betydninger talent gives af forskellige aktører i uddannelsessystemet, og dermed hvilke pædagogiske og didaktiske implikationer, sådanne betydninger kan medføre.*

²⁰ Gleerup, Jørgen: *Kompetence-begrebet i den pædagogiske diskurs*, KVAN 2005

Det er uddannelsessystemet, som skal løse opgaven med at spotte og udvikle talenter.

Uddannelsessystemet er ikke et homogent system. Der er væsensforskellige uddannelser og forskellige skoletyper. Tekniske skoler er præget af de fagkulturer, de uddanner til og af de deltagergrupper, der uddanner sig på de tekniske uddannelser. Der er også forskel på skolekulturen på grundforløb, hovedforløb og på efteruddannelsesafdelingerne på en teknisk skole. Htx-skolerne har også deres særlige kultur. Dertil kommer de lokale forskelle indenfor skolevisioner, rammer, økonomi og ledelses- og medarbejderkulturer.

En ny opgave – talentspotning og -udvikling - for uddannelsessystemet skal løses af ledere og lærere. Politisk kan uddannelsessystemet styres gennem økonomi, mål og rammer, men dette skaber primært strukturelle forandringer; ændringen af den pædagogiske praksis sker kun, hvis aktørerne: lærere og lederne udvikler deres arbejde i forhold til det, som de forstår som skolens opgave. Hvis uddannelsessystemet skal påtage sig en ny opgave, må aktørerne naturligvis have kvalifikationer og kompetencer til at løse opgaven, men mindst ligeså vigtigt er det, *at udviklingen og implementeringen knytter sig til aktørernes viden, holdninger, erfaringer, da det er bestemmende for deres forståelse af den nye opgave, der i dette tilfælde er at arbejde med talent i en pædagogisk og didaktisk praksis.*

Der er følgende mål for følgeforskningsprojektet:

- At undersøge, hvad aktører i de tekniske uddannelser og på htx forstår ved talent
- At undersøge, hvad talent er i forhold til forskellige typer af fagligheder i de tekniske uddannelser og på htx
- At understøtte, at de pædagogiske udviklingsprojekt er forandringskabende
- At redegøre for de muligheder og barrierer, der er for at arbejde med talent i en pædagogisk praksis

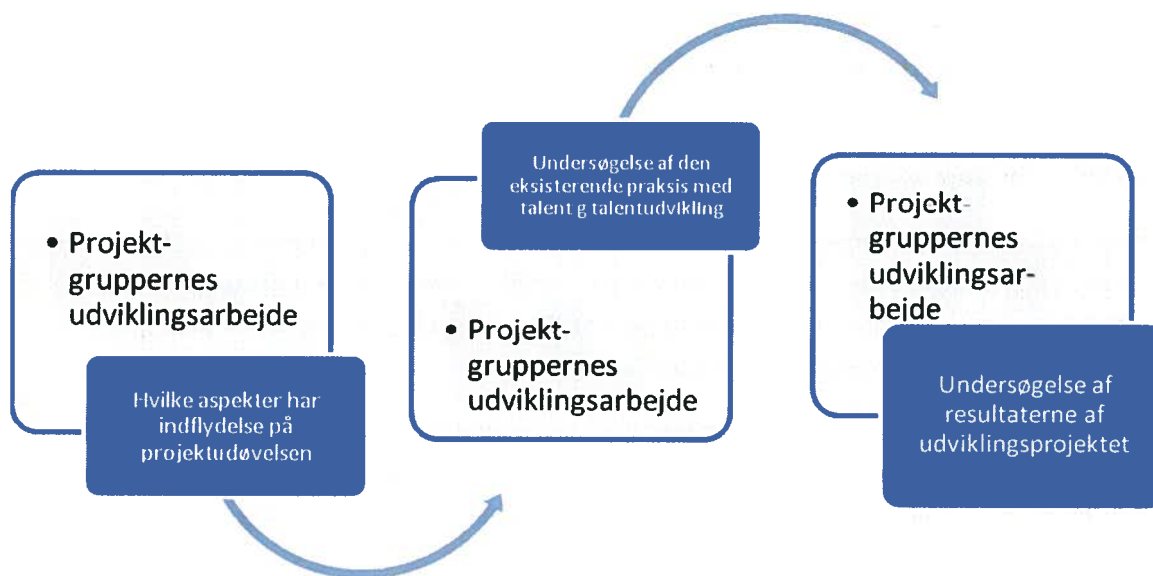
Følgeforskning som aktionsforskning

Følgeforskningen vil foregå som aktionsforskning. Forskningsprojektet ledes af professor Birger Sten Nielsen, RUC. Post doc. Janne Gleerup, RUC, Lektor, ph.d. Jette Larsen, professionshøjskolen VIA og lektor Karin Løvenskjold Svejgaard, NCE professionshøjskolen Metropol vil være aktionsforskere. Aktionsforskerne skal sammen med lærerne i udviklingsprojektet forske i praksis og vilkårene for udvikling af praksis, og der igennem dokumentere og kvalificere det pædagogiske udviklingsprojekt.

Aktionsforskningens²¹ særlige styrke ligger i, at forskerne sammen med projektdeltagerne undersøger og udfordrer de eksisterende erfaringer i feltet og tager udgangspunkt i deltagerens viden og erfaringer i udviklingen af nye praksisser. Aktionsforskningen er dermed med til at sikre, at udviklingsarbejdet er forandringskabende.

En model for sammenhængen mellem aktionsforskningsprojektet (markeret med blå i figuren) og det pædagogiske udviklingsprojekt er illustreret nedenstående. Figuren skal illustrere, at processen er organiseret med sigte mod en double-loop læringsproces for deltagerne i aktionsforskningsprojektet. Processen skal gentage sig i hele projektføreløbet. Elementerne i figuren beskrives nedenstående.

²¹ Aagaard Nielsen (2009) Aktionsforskningens videnskabsteori. Forskning som forandring I: Fuglsang og Olsen (red.) Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne, Roskilde Universitetsforlag

Opgaverne for aktionsforskningen

Grundlæggende for aktionsforskningen

Det er en forudsætning for et aktionsforskningsprojekt, at deltagerne indledningsvis beskriver og reflekterer de aspekter af projektudøvelsen, der har indflydelse på, at målene for det pædagogiske udviklingsprojekt opnås.

Der indgår fem projektgrupper i det pædagogiske udviklingsprojekt. Hver gruppe beskriver og reflekterer over – med inspiration fra aktionslæring²² – hvilke vanskeligheder de kan forvente fra gruppens omverden og hos dem selv, samt hvem eller hvad, der kan være en støtte for deres udviklingsarbejde.

Aktionsforskningens udgangspunkt

Aktionsforskerne skal sammen med projektgrupperne beskrive den eksisterende praksis med talentudvikling i de uddannelser, der indgår i det pædagogiske udviklingsprojekt og afdække de muligheder og barrierer, der er for en virkeliggørelse af projektets vision indenfor det system, de arbejder i.

Aktionsforskerne gennemfører i samarbejde med projektdeltagerne en mindre kvalitativ undersøgelse af, hvad aktører inden for både erhvervsuddannelserne og htx-uddannelser forstår ved et talent og talentudvikling. Aktører kan omfatte elever, lærere, ledere, praktikoplærere, faglige udvalg og repræsentanter fra aftagerinstitutioner. Undersøgelsesspørgsmål kan fx stilles indenfor forståelsen af og erfaring med forskellige typer af talenter, opfattelser og erfaringer med dygtighed og talent, erfaringer med at spotte potentiel dygtighed og potentielle talenter, forholdet mellem talent og faglighed, forholdet mellem personlige og sociale egenskaber og talent og muligheder og barrierer for at arbejde med talentudviklingen indenfor ungdomsuddannelserne.

²² Madsen, Benedikte (red): Aktionslæringens DNA. 2010

Resultatet af undersøgelsen skal inddrages i projektdeltagernes tolkning og forståelse af de mål og opgaver, som er beskrevet i hvert af de tre pædagogiske udviklingsprojekter.

Aktionsforskningens centrale opgave

Det er en central del af følgeforskningen at understøtte deltagernes refleksioner omkring egen praksis og at omsætte de praktiske erfaringer i formulering af alternative handlestrategier, som efterfølgende afprøves og evalueres. Det er ligeledes aktionsforskningens opgave at diskutere og redegøre for de pædagogiske implikationer af nye metoder, værktøjer og handlingsstrategier.

Der er dermed en central opgave for aktionsforskerne sammen med projektdeltagerne at undersøge erfaringerne og resultaterne i forbindelse med udvikling, afprøvning og evaluering af nye metoder og redskaber, samt hvilke konsekvenser udviklede metoder og værktøjer har for den pædagogiske praksis på uddannelserne.

Projektdeltagernes erfaringer fra udviklingsprojektet inddrages ved, at projektdeltagerne formulerer individuelle og kollektive *visioner* for udviklingsarbejdet (som afspejler delprojekternes mål). På baggrund af visionsmålene, formulerer projektdeltagerne individuelle og kollektive udviklings- og arbejdsmaal for, hvorledes udviklingsarbejdet skal forløbe. Målene justeres løbende i forhold til de resultater, erfaringer og refleksioner som medlemmerne i arbejdsgrupperne gør sig i forbindelse med udviklingsopgaven.

Samarbejdet om aktionsforskningsprojektet vil foregå på en række arbejdsseminarer.

Aktiviteter i Følgeforskningen

Fase 1 februar 2013

Arbejdsseminar med lærerne:

Grundlaget for at udføre aktionsforskning

Tilrettelæggelse af den kvalitative undersøgelse

Plan for den kvalitative undersøgelse, herunder udvikling af semistrukturede spørgerammer²³

Gennemførelsen af den kvalitative undersøgelse

Udskrivning af interviews

Første analyse af resultaterne fra undersøgelsen

Fase 2 maj 2013

Arbejdsseminar med lærerne:

²³ Kvale, S., & Brinkmann, S. (2009). *Interview: Introduktion til et håndværk* (2. udgave ed.). Kbh.: Hans Reitzel.

Analyse af, hvad aktører i de tekniske uddannelser og på htx forstår ved talent

Sammenhæng mellem denne analyse og udviklingsprojektet; formulering af visioner, udviklings- og arbejdsmaal

Fase 3 juni 2013

Notat om den kvalitative undersøgelse. Notatet vil indeholde en redegørelse for, hvilke forståelser, der er for talent i de tekniske uddannelser og på htx, samt hvilke muligheder og barrierer, resultatet af undersøgelsen peger på i forhold til det pædagogiske udviklingsprojekt

Fase 4 januar 2014

Arbejdsseminar

Delresultaterne fra udviklingsprojekterne analyseres og reflekteres i forhold til visionen / formål med det pædagogiske udviklingsprojekt.

Sammenhængen mellem de metoder, værktøjer og øvrige tiltag, der foreligger fra udviklingsprojektet og konsekvenserne for en pædagogisk praksis analyseres.

Notat om de muligheder og barrierer det foreløbige arbejde peger på ift at arbejde med talent i de tekniske uddannelser og på htx.

Fase 5 august 2014

Arbejdsseminar

Delresultaterne fra udviklingsprojekterne analyseres og reflekteres i forhold til visionen / formål med det pædagogiske udviklingsprojekt.

Sammenhængen mellem de metoder, værktøjer og øvrige tiltag, der foreligger fra udviklingsprojektet og konsekvenserne for en pædagogisk praksis analyseres.

Notat om de muligheder og barrierer det foreløbige arbejde peger på ift at arbejde med talent i de tekniske uddannelser og på htx

Fase 6 januar 2015

Arbejdsseminar

Delresultaterne fra udviklingsprojekterne analyseres og reflekteres i forhold til visionen / formål med det pædagogiske udviklingsprojekt.

Sammenhængen mellem de metoder, værktøjer og øvrige tiltag, der foreligger fra udviklingsprojektet og konsekvenserne for en pædagogisk praksis analyseres.

Notat om de muligheder og barrierer det foreløbige arbejde peger på ift at arbejde med talent i de tekniske uddannelser og på htx

Fase 7 2015

Rapport om resultaterne fra aktionsforskningsprojektet

En videnskabelig artikel udarbejdes. Artiklen søges optaget i et tidsskrift, fx Nordic Journal of VET eller Cursiv.

Organisation

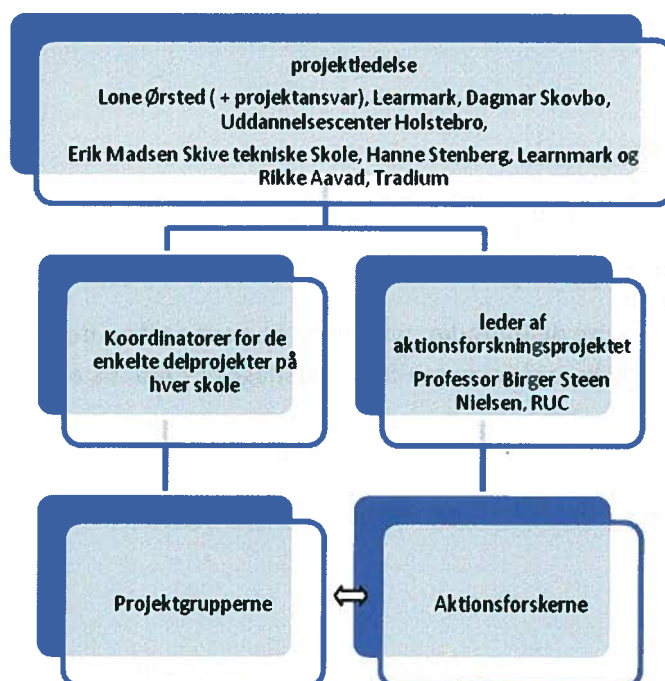
Følgeforskningsprojektet

Professor Birger Sten Nielsen, RUC har ansvaret for følgeforskningsprojektet.

Følgeforskningsprojektet kræver at aktionsforskerne har kompetencerne til at indgå i aktionsforskningsprojektet

Birger Sten Nielsen har desuden en omfattende erfaring med at bedrive aktionsforskning.

Post. Doc Janne Gleerup, RUC indgår som aktionsforsker. Det samme gør Jette Larsen, VIA som er uddannet som ph.d., dvs. at Jette Larsen har en forskeruddannelse. Karin Svejgaard har erfaringer med aktionsforskning.

Organisationsdiagrammet viser organisationen for såvel det pædagogiske udviklingsprojekt som følgeforskningsdelen og deres samspil.

BUDGET FOR AKTIONSFORSKNING

2013, aktionsforskning	Learnmark	Tradium	Udd.c Holstebro	Skive Tek.	learn-htx	VIA	Metropol	RUC	I alt
Projektledelse								34.000	
projektforberedelse						17.000	17.000	25.500	
kvalitativ undersøgelse	7.080	7.080	7.080	7.080	4.720	17.000	17.000	17.000	
studentermødhj							18.000		
analyse af udskrifter						17.000	17.000	17.000	
visions-, udviklings og arbejdsmaal	8.850	8.850	8.850	8.850	5.900				
arbejdsseminarer	6.195	6.195	6.195	6.195	4.130	25.500	25.500	25.500	
refleksionsnotater						25.500	25.500	25.500	
studentermødhj, arbejdssem	22.125	22.125	22.125	22.125	14.750	102.000	128.000	144.500	477.750

2014, aktionsforskning	Learnmark	Tradium	Udd.c Holstebro	Skive Tek.	learn-htx	VIA	Metropol	RUC	I alt
Projektledelse								34.000	
projektjustering						25.500	25.500	25.500	
visions-, udviklings og arbejdsmaal	4.425	4.425	4.425	4.425	2.950	17.000	17.000	17.000	
arbejdsseminarer, 2 styk	12.390	12.390	12.390	12.390	8.260	17.000	17.000	17.000	
refleksionsnotater						17.000	17.000	25.500	
studentermødhj, arbejdssem	16.815	16.815	16.815	16.815	11.210	76.500	84.500	102.000	341.470

2015, aktionsforskning	Learnmark	Tradium	Udd.c Holstebro	Skive Tek.	learn-htx	VIA	Metropol	RUC	I alt
Projektledelse								34.000	
projektjustering						25.500	25.500	25.500	
arbejdsseminar, forår 2015	6.195	6.195	6.195	6.195	4.130	8.500	8.500	8.500	
refleksionsnotater						17.000	17.000	25.500	
studentermødhj, arbejdssem							4.000		
Rapport	6.195	6.195	6.195	6.195	4.130	8.500	8.500	93.500	245.410

TOTAL følgeforskning

1.064.630

